

УДК 378.6:373.3.015.31:[159.9:17]:7

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026\(8-1\)-04](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(8-1)-04)

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Тетяна Коваль

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Надійшла до редакції / Received: 13.02.2026 Схвалено до друку / Accepted: 19.03.2026

Анотація

У статті розглянуто проблему формування емоційного інтелекту майбутніх педагогів початкової школи в контексті мистецької підготовки. Висвітлено різні дефініції поняття «емоційний інтелект», узагальнено його зміст і структурні компоненти відповідно до специфіки професійної діяльності вчителя початкових класів. Охарактеризовано теоретичні підходи вітчизняних і зарубіжних науковців до тлумачення поняття «емоційний інтелект», розкрито сутність означеного феномену як важливої складової професійної готовності майбутнього вчителя.

Обґрунтовано значущість емоційного інтелекту як інтегральної складової професійної компетентності сучасного вчителя початкової школи, що визначає якість педагогічної взаємодії, ефективність освітнього процесу та психологічний комфорт учнівського середовища. Акцентовано увагу на тому, що високий рівень розвитку емоційного інтелекту сприяє здатності майбутнього педагога адекватно інтерпретувати власні емоції, попереджати конфліктні ситуації і формувати атмосферу довіри, підтримки та партнерства. Доведено, що емоційна чутливість і гнучкість мислення сприяють формуванню індивідуального стилю педагогічної діяльності, підвищують навчальну мотивацію учнів та їхню успішну соціальну адаптацію. Визначено значущість таких складових емоційного інтелекту, як емпатія, здатність до саморегуляції, комунікативність. Наголошено, що саме ці особистісні якості забезпечують ефективну взаємодію з учнями молодшого шкільного віку, врахування їхніх індивідуальних та вікових особливостей, а також сприяють створенню освітнього середовища, орієнтованого на гармонійний розвиток особистості дитини.

Проаналізовано потенціал мистецьких дисциплін, як дієвого засобу розвитку емоційної сфери здобувачів освіти. Встановлено, що залучення до різних видів мистецької діяльності сприяє збагаченню і поглибленню емоційного досвіду, формуванню здатності до емпатії, рефлексії та емоційного самовираження..

Ключові слова: емоційний інтелект, майбутні педагоги, початкова школа, мистецька підготовка, професійна компетентність.

UDC 378.6:373.3.015.31:[159.9:17]:7

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026\(8-1\)-04](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(8-1)-04)

EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE SYSTEM OF ARTISTIC TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Tetiana Koval

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article is devoted to the study of the problems of forming the emotional intelligence of future primary school teachers in the context of artistic training. The theoretical approaches of domestic and foreign scientists to understanding the concept of "emotional intelligence" are analyzed, the essence of the specified phenomenon as an important factor in the readiness of a future teacher for professional activity is revealed. Various definitions of the concept of "emotional intelligence" are highlighted and its essence and structure are generalized in accordance with the professional activity of a primary school teacher.

The significance of emotional intelligence as an integral component of the professional competence of a modern primary school teacher is substantiated, which determines the quality of pedagogical interaction, the effectiveness of the educational process and the psychological comfort of the student environment. It is emphasized that a high level of development of emotional intelligence ensures the ability of a future teacher to adequately recognize their own emotions, regulate emotional tension, prevent conflict situations and create an atmosphere of trust, support and cooperation. It is proven that emotional awareness and flexibility of thinking contribute to the formation of an individual style of pedagogical activity, increase students' motivation for learning and their social adaptation. The significance of such components of emotional intelligence as empathy, the ability to self-regulation, and communication for the pedagogical activity of future primary school teachers has been established. It is emphasized that it is these personal qualities that ensure effective interaction with younger schoolchildren, taking into account their age and individual characteristics, and also contribute to the creation of a favorable educational environment focused on the development of the child's personality.

The potential of artistic disciplines as an effective means of developing the emotional sphere of students has been analyzed. It has been established that involvement in various types of artistic activity contributes to the deepening of emotional experience, the development of the ability to empathy, reflection, and emotional self-expression..

Keywords: emotional intelligence, future teachers, elementary school, art training, professional competence.

Постановка наукової проблеми. У контексті трансформацій сучасної освіти, зумовлених її модернізацією та впровадженням компетентнісного підходу, суттєво підвищуються вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Водночас фахівці констатують недостатній рівень сформованості таких важливих особистісно-професійних якостей, як емпатія, комунікативність, педагогічний такт і креативність, що повною мірою відповідає очікуванням сучасного освітнього середовища. Це актуалізує необхідність переосмислення змісту й підходів до професійної підготовки педагога, зокрема посилення її емоційно-ціннісного

складника, який забезпечує цілісну готовність майбутнього фахівця до ефективної педагогічної діяльності.

У сучасних умовах реформування освіти особливої актуальності набуває проблема розвитку емоційного інтелекту як ключового чинника професійного становлення вчителя. Перехід від традиційної знанневої моделі освіти до компетентнісного підходу актуалізує потребу у формуванні здатності до ефективної міжособистісної взаємодії, співпраці, емоційної саморегуляції та успішного розв'язання педагогічних ситуацій. На відміну від попередніх наукових орієнтирів, зосереджених переважно на

розвитку логічного мислення, сучасні освітні реалії вимагають формування емоційної компетентності як невід'ємної складової професіоналізму педагога.

У цьому аспекті особливої ваги набуває система мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи, оскільки саме мистецтво відкриває унікальні можливості для розвитку емоційної сфери особистості. Залучення до мистецької діяльності сприяє поглибленню емоційного досвіду, формуванню здатності до емпатії, рефлексії, емоційного самовираження та усвідомлення власних переживань. Відтак, формування емоційного інтелекту в процесі мистецької підготовки постає не лише актуальним, а й необхідним напрямом удосконалення професійної освіти майбутніх педагогів.

Актуальність означеної проблеми посилюється зростанням ролі вчителя як фасилітатора особистісного становлення дитини. Сучасний педагог покликаний не лише передавати знання, а й сприяти формуванню в учнів уміння керувати емоціями, конструктивно взаємодіяти з іншими, вирішувати конфлікти та досягати поставлених цілей. У зв'язку з цим розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів у процесі мистецької підготовки набуває статусу стратегічно важливого завдання сучасної педагогічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема емоційного інтелекту отримала ґрунтовне теоретичне висвітлення насамперед у зарубіжній психологічній науці. Важливий внесок у становлення й розвиток цього поняття зробили Едвард Торндайк, який заклав загальні основи його розуміння, а також Джон Майер, Пітер Саловей і Девід Карузо, які обґрунтували теорію емоційно-інтелектуальних здібностей. Значний науковий інтерес становлять наукові підходи Ганса Айзенка та Говарда Гарднера, зокрема щодо структури інтелекту. Водночас, концепція емоційної компетентності Даніела Гоулмана й дослідження особливостей емоційного інтелекту Джона Стайна пропонують ефективні підходи до розв'язання низки теоретичних і практичних аспектів цієї проблеми.

Серед українських науковців значний внесок у розроблення проблеми емоційного інтелекту здійснили Іван Бех, Юрій Савченко, Лев Стрелков і Володимир Юркевич, які досліджували особливості емоційного розвитку молодших

школярів. Важливими є також наукові напрацювання Віри Зарицької, яка обґрунтувала взаємозв'язок між успішністю навчальної діяльності та рівнем сформованості емоційного інтелекту.

Так, канадський вчений Р. Бар-Она вважає, що емоційний інтелект – це «...взаємопов'язані соціальні та емоційні компетенції, навички і здібності, які дають змогу особистості ефективно, без психологічних втрат долати різні перешкоди, котрі трапляються на її шляху» (Bar-On R., 2006. с. 14).

Важливість розвитку емоційно-вольової сфери педагога було висвітлено у наукових студіях С. Дерев'янка, яка обґрунтувала й експериментально довела існування нерозривного взаємозв'язку між особливостями інтелекту і почуттів учителя та різними компонентами, які визначають ефективність його діяльності (професійно важливі якості, спрямовані на різнобічний розвиток учня, партнерську взаємодію тощо) (Дерев'янка С., Примак Ю., Ющенко І., 2020. с. 115).

В. Зарицька підкреслювала, що емоційний інтелект відіграє важливу роль у формуванні професійної самосвідомості, оскільки її становлення нерозривно пов'язане з емоційними переживаннями особистості (Зарицька В., 2010. с. 20).

На думку Д. Гоулмана емоційне виховання учнів передбачає два важливі аспекти: учителям необхідно «вийти за межі» звичної для своєї професії місії; учитель сам є носієм емоційної компетентності або некомпетентності та екстраполює її на своїх учнів через власну поведінку (Гоулман Д., 2019). Отже, важливою передумовою професійної діяльності вчителя є сформована емоційна компетентність і високий рівень розвитку емоційного інтелекту як провідного показника такої компетентності.

Відповідно, **мета статті** полягає у висвітленні сутності емоційного інтелекту, як ключового компонента професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, а також у визначенні його ролі в системі мистецької підготовки.

Виклад основного матеріалу. Значущість професійної підготовки педагогічних кадрів відповідно до сучасних тенденцій відображена в нормативних документах. Зокрема, у Законі України «Про освіту», спільною складовою всіх ключових компетентностей особистості є вміння

конструктивно керувати власними емоціями (Про освіту: Закон України, 2017). Положення Концепції «Нова українська школа» (НУШ) акцентує увагу на необхідності формування вміння в учнів розуміти власні емоції та вибудовувати ефективне взаєморозуміння, приділяючи особливу увагу розвитку емоційного інтелекту, емоційної грамотності, емоційної компетентності учня (Яремчук, Н., & Самардак, Ю., 2023). Відповідно до оновленої рамки ключових компетентностей Європи «LifeComp» (Sala A., Punie Y., Garkov V., Giraldez M., 2020.), у якій основний акцент переноситься саме на емоційний складник особистості, наразі чинні освітянські нормативні документи в Україні переглядаються і в результатах навчання на всіх освітніх рівнях від початкової школи до післядипломної освіти відображаються різні аспекти соціально-емоційного та етичного навчання (СЕЕН).

Сучасне суспільство надає особливої значущості так званім «гнучким» навичкам особистості (soft skills), на формування яких впливає саме рівень емоційного інтелекту. Загальновідомо, що класична освітня система своїм головним завданням визначала розвиток логічного інтелекту, однак уже наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття пріоритети освітньої парадигми змінились у бік формування соціально-емоційних умінь і навичок особистості. Тому поняття «емоційний інтелект» набуло широкого поширення та популярності в сучасному цивілізованому суспільстві.

Недостатній рівень сформованості емоційного інтелекту в педагога проявляється у схильності до агресивних реакцій, образливості, дратівливості, внутрішньої напруженості, емоційної незадоволеності, почуття провини, підвищеної емоційної тривожності та нестабільності емоційних станів. Подібні прояви нерідко спричиняють професійні труднощі, пов'язані з ризиком емоційного вигорання, професійних деформацій і конфліктів у взаємодії з учасниками освітнього процесу. Водночас, педагог із високим рівнем розвитку емоційного інтелекту вирізняється здатністю до ефективної та конструктивної комунікації, емоційної саморегуляції, гнучкості у міжособистісній взаємодії (Яремчук, Н., & Самардак, Ю., 2023. с. 252).

Д. Гоулман та А. Хадікар стверджують, що емоційний інтелект має вагоміше значення, ніж

рівень IQ, оскільки здатність розуміти емоційні стани інших людей дає змогу фасилітаторові ефективно коригувати власну поведінку в процесі організації фронтального навчання.

На їхню думку, необхідна навичка майбутнього складається з чотирьох компонентів: емпатія – співпереживання, розуміння відносин і психічних станів іншої людини; керування своїми емоціями – стан, в якому коуч залишається психологічно гнучким, зосередженим та вмотивованим; самосвідомість – формування такого світосприйняття, при якому легко усвідомлювати та приймати емоцію, визначати причини її виникнення та способи регулювання; управління взаєминами, що передбачає створення емоційної хвилі задля налагодження позитивного й дієвого клімату спілкування (Goleman D., Khadikar A., 2022).

Одним із найдієвіших засобів розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів є мистецтво як особлива форма пізнання світу й самопізнання особистості. Залучення до різних видів мистецької діяльності (музичної, образотворчої, театральної) сприяє формуванню здатності майбутніх учителів усвідомлювати, осмислювати, аналізувати та інтерпретувати власні емоційні стани, а також розуміти емоції інших людей. У процесі взаємодії з мистецтвом здобувачі освіти розвивають емпатію, комунікативні навички, повагу до культурного різноманіття та здатність ефективно працювати в команді.

Мистецтво активізує емоційну сферу особистості, стимулює глибокі переживання, стимулює відкрите вираження почуттів та їх усвідомлення. Воно розвиває здатність до емоційної рефлексії, саморегуляції та ефективної міжособистісної взаємодії через розпізнавання власних емоцій і емоцій інших. Взаємодія з творами мистецтва створює особливий естетично-емоційний простір, у якому майбутній педагог через рефлексію співвідносить власний досвід із мистецькими образами, відкриваючи нові смисли та емоційні відтінки.

Осмислення емоційного змісту мистецтва є глибоко індивідуальним процесом, що ґрунтується на поєднанні інтерпретації, співпереживання та елементів співтворчості. Його характер значною мірою визначається особистим досвідом, ціннісними орієнтаціями і рівнем емоційної зрілості здобувача освіти. Водночас моделювання різноманітних емоційних ситуацій

засобами мистецтва (рольові ігри, інсценізації, аналіз художніх образів) сприяє створенню спільного емоційного простору, який об'єднує учасників освітнього процесу, створює атмосферу довіри та налаштовує на конструктивну, емоційну комунікацію, що підвищує рівень готовності майбутніх педагогів до успішної професійної діяльності в умовах сучасної школи.

Мистецтво реалізує не лише освітню, а й виконує виразну релаксаційну, терапевтичну, організаційну та психоемоційну розвантажувальну функції, сприяючи розвантаженню та відновленню внутрішньої гармонії особистості. Педагог, який володіє різноманітними методами розвитку емоційного інтелекту учнів засобами мистецтва, здатний ефективно, гнучко й доцільно використовувати їх відповідно до конкретних умов освітнього процесу, індивідуальних особливостей дітей і поставлених педагогічних цілей.

Підготовка майбутнього педагога до розвитку емоційного інтелекту учнів ґрунтується на засадах гуманістичної педагогіки, зокрема ідеях педагогіки «емпауерменту» (empowerment), що передбачає створення сприятливих умов для розкриття внутрішнього потенціалу особистості, підтримку її віри у власні можливості, розвитку мотивації, ініціативності та здатності до самореалізації. Такий підхід спрямовує педагога на партнерську взаємодію з учнями та сприяє становленню їхньої емоційної зрілості.

Формування здатності майбутніх учителів до саморозвитку емоційного інтелекту здійснюється шляхом опанування сучасних педагогічних технологій, серед яких колективно-творче навчання, арт-технології, індивідуалізації освітнього процесу, педагогіка співробітництва, театральні педагогічні методики, роботи в малих групах та технологій проблемного навчання. Зазначені підходи сприяють обміну емоційним досвідом, створюють умови для емоційно насиченого навчання, розвитку рефлексії та встановленню ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу (Коваль Т.В., 2016. с. 396).

Оволодіння зазначеними технологіями передбачає не лише теоретичне засвоєння, а й практичне застосування методів розвитку емоційного інтелекту учнів, зокрема через засоби мистецтва. Надалі набуті знання й уміння майбутні педагоги апробують під час педагогічної практики, інтегруючи відповідні методики у зміст

уроку мистецтва та адаптуючи їх до реальних умов шкільного освітнього середовища.

Розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів початкової школи засобами мистецтва здійснюється, передусім, через використання таких форм і методів навчання, які орієнтовані на активізацію емоційної сфери, посилення навчальної мотивації, розвиток інтересу до мистецької діяльності та забезпечення психологічно комфортного освітнього середовища. У професійній підготовці здобувачів спеціальності «Початкова освіта» в закладах вищої освіти особливу роль відіграють дисципліни мистецького циклу, зокрема «Музичне мистецтво з методикою навчання», «Образотворче мистецтво з методикою навчання», «Методика навчання мистецької освітньої галузі», «Основи музично-виконавської майстерності», «Практикум з музично-театралізованої діяльності», які створюють сприятливі умови для розвитку емоційного інтелекту (Коваль, Т., & Шикирінська, О., 2022. с. 42).

До найбільш ефективних належать словесні методи, які сприяють усвідомленню й диференціації емоційних станів. Зокрема, у курсі «Музичне мистецтво з методикою навчання» після прослуховування музичних творів, застосовуються нарративні та евристичні бесіди, художньо-педагогічний аналіз музики (визначення її настрою, характеру, динаміки), а також словесне моделювання емоційних образів.

Методи емоційного стимулювання широко застосовуються в процесі вивчення «Практикуму з музично-театралізованої діяльності» та «Музично-практичної діяльності майбутнього вчителя», де здобувачі освіти беруть участь у музично-рухових імпровізаціях, вправах на передачу настрою через рух і міміку, інсценізаціях, створенні ситуацій новизни (наприклад, виконання знайомого музичного матеріалу в іншому емоційному забарвленні). Евристичні бесіди спонукають студентів до самостійного пошуку способів емоційного вираження.

Інтерактивні методи, що передбачають роботу в малих групах, проектну діяльність, колективно-творчі завдання, широко впроваджуються у курсах «Методика навчання мистецької освітньої галузі» та «Образотворче мистецтво з методикою навчання». Здобувачі розробляють групові проекти (інтегровані мистецькі заняття, артпроекти, міні-вистави), що сприяють розвитку

емпатії, навичок співпраці та здатності розуміти та розпізнавати емоції інших.

Методи проблемного навчання, серед яких постановка проблемних запитань, дискусії, моделювання педагогічних ситуацій, «мозкові штурми», широко використовуються в процесі викладання дисциплін мистецького циклу. Так, у курсі «Теорія і методика мистецької освітньої галузі» здобувачам пропонують розв'язати педагогічні ситуації, пов'язані з використанням музики для впливу на емоційний стан учнів або організацією уроку мистецтва з метою розвитку емоційної рефлексії. Подібні завдання сприяють формуванню здатності до емоційної саморегуляції, усвідомленню власних переживань та розвитку «інтелектуалізованих» емоцій.

Урахування можливостей змішаного навчання передбачає використання цифрових інструментів, таких як онлайн-прослуховування музичних творів, створення відеопроєктів, віртуальних виставок, що сприяє розширенню спектра емоційного досвіду здобувачів і підвищує ефективність розвитку їхнього емоційного інтелекту. Отже, інтеграція різноманітних методів і форм навчання в процесі мистецької підготовки забезпечує цілісний розвиток емоційної компетентності майбутніх педагогів.

Висновки. Отже, розвиток емоційного інтелекту постає як один із ключових пріоритетів

у системі мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи, оскільки сприяє цілісному формуванню їхньої професійної компетентності. В умовах сучасних соціальних викликів, зокрема воєнного стану, значущість емоційного інтелекту суттєво зростає та посилюється, адже саме він визначає здатність педагога підтримувати емоційну рівновагу та баланс, зберігати психологічну стійкість і надавати емоційну підтримку учням та їхнім сім'ям.

Мистецька підготовка є дієвим ефективним середовищем для розвитку емоційного інтелекту, оскільки інтегрує рефлексивну діяльність, емоційно-ціннісний досвід, творче самовираження та міжособистісну комунікацію. Саме через залучення до різних видів мистецької діяльності майбутні педагоги набувають здатності глибше усвідомлювати та розуміти емоційні стани, управляти ними, формувати емпатійне ставлення та конструктивно взаємодіяти з оточенням.

Таким чином, системне впровадження засобів мистецтва у процес професійної підготовки майбутніх учителів є необхідною передумовою розвитку їхнього емоційного інтелекту та підвищення готовності до професійної педагогічної діяльності в умовах сучасної школи.

Список використаних джерел

- Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» (2021). (Feasibility Study on Opportunities for SEL within New Ukrainian School Reform) / за заг. ред. Гриневич Л., Калашнікової С. Київ : ВГ «Шкільний світ». 314.
- Гоулман Д. Емоційний інтелект. (2019). Пер. з англ. С.Л. Гумецької. Харків: Віват. 512с.
- Дерев'янюк С., Примак Ю., Ющенко І. (2020). Штучний інтелект та емоційний штучний інтелект як феномен сучасної когнітивної психології. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Психологія. Вип. 11. С. 115-119.
- Зарицька В. (2010). Емоційний інтелект: аналіз наукових теорій. Теорія і практика сучасної психології. Вип. 1. С. 17-22. https://tsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2010/6.pdf
- Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 22.08.2023).
- Коваль, Т., & Шикирінська, О. (2022). Мистецько-педагогічна підготовка майбутнього вчителя початкових класів у контексті культурологічного підходу. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, 51, 41-44. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5366>].
- Коваль Т.В. (2016). Професійна підготовка майбутнього вчителя початкових класів у контексті парадигмального оновлення сучасної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А.А. Сбруева. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка. No 3 (57), С. 390-398. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_3_50.

- Яремчук, Н., & Самардак, Ю. (2023).** Особливості організаційно-педагогічних умов формування емоційного інтелекту майбутніх вчителів початкової школи. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна, 39, 246–257. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.39>
- Bar-On R. (2006).** The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*. Vol. 18 (Suppl). P. 13–25.
- Goleman D., Khadikar A. (2022).** What is emotional intelligence and why is it becoming ‘a must-have skill’ at work?: веб-сайт. URL: <http://surl.li/khstt> (дата звернення: 21.08.2023.).
- Sala A., Punie Y., Garkov V., Giraldez M. (2020).** LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence, Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI: [10.2760/302967](https://doi.org/10.2760/302967)

References

- Analitychnyi ohliad «Mozhlyvosti dlia realizatsii sotsialno-emotsiinoho navchannia v ramkakh reformy “Nova ukrainska shkola”» [Feasibility Study on Opportunities for SEL within New Ukrainian School Reform]. (2021).** In Hrynevych, L., & Kalashnikova, S. (Eds.). Kyiv: Shkilnyi svit, 314 p. [in Ukrainian].
- Goleman, D. (2019).** Emotional Intelligence. (S. L. Humetska, Trans.). Kharkiv: Vivat, 512 p. [in Ukrainian].
- Derevianko, S., Prymak, Yu., & Yushchenko, I. (2020).** Artificial Intelligence and Emotional Artificial Intelligence as a Phenomenon of Modern Cognitive Psychology. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Psykholohiia, 11, 115–119 [in Ukrainian].
- Zarytska, V. (2010).** Emotional Intelligence: Analysis of Scientific Theories. *Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii*, 1, 17–22. Retrieved from TPSP Journal (accessed 14.01.2026) [in Ukrainian].
- Pro osvitu: On Education: Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII.** Retrieved from Verkhovna Rada of Ukraine (accessed 22.08.2023) [in Ukrainian].
- Koval, T., & Shykyrinska, O. (2022).** Artistic and Pedagogical Training of Future Primary School Teachers in the Context of the Culturological Approach. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 51, 41–44. Retrieved from SIT Journal (accessed 14.01.2026) [in Ukrainian].
- Koval, T. V. (2016).** Professional Training of Future Primary School Teachers in the Context of Paradigmatic Renewal of Modern Education. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 3(57), 390–398. Retrieved from NBUV Repository (accessed 14.01.2026) [in Ukrainian].
- Yaremchuk, N., & Samardak, Yu. (2023).** Features of Organizational and Pedagogical Conditions for the Formation of Emotional Intelligence of Future Primary School Teachers. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia pedahohichna*, 39, 246–257. <https://doi.org/10.30970/vpe.2023.39> [in Ukrainian].
- Bar-On, R. (2006).** The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18(Suppl.), 13–25.
- Goleman, D., & Khadikar, A. (2022).** What is emotional intelligence and why is it becoming ‘a must-have skill’ at work? Retrieved from Article Source (accessed 21.08.2023).
- Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Giraldez, M. (2020).** LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/302967>

Про автора

Тетяна Коваль, доцент, кандидат педагогічних наук, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: tanyabyzja@ukr.net

About the Author

Tetiana Koval, Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D.), Associate Professor Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University Vinnytsia, Ukraine, e-mail: tanyabyzja@ukr.net